

(Jinoyat ishlari bo'yicha Shirin shahar sudining raisi A.Z.Ergashev)

Giyohvandlik bugungi globallashuv davrining eng og'ir ijtimoiy-huquqiy muammolaridan biridir. U nafaqat shaxs salomatligi va oilaviy farovonlikka, balki jamiyat xavfsizligi, iqtisodiy barqarorlik hamda huquq-tartibot tizimiga ham jiddiy tahdid soladi. Shu bois giyohvandlikka qarshi kurashish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida qaraladi.

Xalqaro statistik ma'lumotlarga ko'ra, narkotik moddalarning noqonuniy aylanishi va iste'moli dunyo miqyosida millionlab insonlar hayotiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Birlashgan Millatlar Tashkilotining Narkotiklar va jinoyatchilik bo'yicha boshqarmasi ma'lumotlariga ko'ra, narkotik moddalar savdosi transmilliy jinoyatchilikning eng daromadli yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti esa giyohvandlikni sog'liq uchun xavfli surunkali kasallik sifatida baholaydi.

Giyohvandlikning ijtimoiy-huquqiy oqibatlari.

Giyohvandlik shaxsning jismoniy va ruhiy holatini izdan chiqaribgina qolmay, huquqbuzarliklar sonining ortishiga ham sabab bo'ladi. Amaliyot shuni ko'rsatadiki:

- giyohvandlik jinoyatchilik darajasini oshiradi;
- oilaviy ajrimlar va ijtimoiy muammolar ko'payadi;
- noqonuniy iqtisodiy faoliyat kuchayadi;
- yoshlar o'rtasida deviant xulq shakllanadi.

Huquqiy nuqtai nazardan, narkotik moddalarni noqonuniy tayyorlash, saqlash, tashish yoki sotish jamiyat xavfsizligiga qarshi qaratilgan harakat sifatida baholanadi va qonun hujjatlariga muvofiq javobgarlikka sabab bo'ladi.

O'zbekiston Respublikasida huquqiy choralar.

O'zbekiston Respublikasida giyohvandlikka qarshi kurashish kompleks yondashuv asosida olib boriladi. Qonunchilikda narkotik vositalarning noqonuniy muomalasiga qarshi qat'iy javobgarlik belgilangan. Davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari quyidagilardan iborat:

- Profilaktika — aholining, ayniqsa yoshlarning huquqiy ongini oshirish;
- Davolash va reabilitatsiya — qaram shaxslarni tibbiy-ijtimoiy qo'llab-quvvatlash;

Huquqni muhofaza qilish choralarini kuchaytirish — noqonuniy aylanmaga qarshi tizimli kurash;

Xalqaro hamkorlik — transmilliy jinoyatchilikka qarshi qo'shma choralar.

Profilaktikaning ahamiyati.

Amaliy tajriba shuni ko'rsatadiki, giyohvandlikka qarshi kurashishda jazolashdan ko'ra profilaktika samaraliroq natija beradi.

Bunda quyidagi omillar muhim:

huquqiy targ'ibot va ma'rifiy ishlar;

sog'lom turmush tarzini keng targ'ib qilish;

ta'lim muassasalarida muntazam tushuntirish ishlari;

oila institutining mustahkamlanishi.

Giyohvandlik — bu faqat tibbiy muammo emas, balki murakkab ijtimoiy-huquqiy hodisadir. Uni bartaraf etish faqat davlat organlari faoliyati bilangina emas, balki jamiyatning barcha qatlamlari hamkorligi orqali amalga oshiriladi. Huquqiy madaniyatni oshirish, profilaktik choralarni kuchaytirish va qonun ustuvorligini ta'minlash giyohvandlikka qarshi kurashning eng muhim shartlaridir.